

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O mestnih volitvah.

Novo volitve v mestni zbor se bližajo. Te volitve so jako važne, ne samo zato, ker je delokrog mestnega odbora velik, ampak še več zato, ker velja nasprotnikom naše narodnosti iz rok iztrgati močno trdnjavo, katero so v sredi naše dežele porabili kot vojni tabor zoper vse Slovenstvo. V zadnjem času, ko so videli, da se ljubljansko prebivalstvo bolj in bolj ogreva za slovenstvo, dali so si nekako nedolžno lice, ter začeli povdarjati, da se mestni zbor ne sme in neče vtikati v politične zadeve, ampak le skrbeti za blagostanje mesta. S takim tolažilom hočejo narodne volilce v spanec zazibati, češ, saj je vse eno, ali sedi v mestnem zboru kak Nemeč ali Slovenec, samo da je izveden v svoji stroki, da zna zboru dobro svetovati. Res so se nekateri Slovenci po takem sladkem govoričenju preslepiti dali, in hočejo, kakor „Narod“ poroča, nek kompromis napraviti v prvem razredu, da bi volili pol Nemcev, pol Slovencev. To bi bilo pa jako napačno. Zdaj ko gre za to, da si pridobimo večino, ne moremo nobenega sedeža odstopiti. Kadar bomo enkrat v vseh treh razredih zmagovali, znamo Nemcem prostovoljno prepustiti en par sedežev; zdaj pa to nikakor ne gre. Če je nemška stranka bolj krotka postala in tudi na rotovžu že nekoliko duška pusti našemu jeziku, ter ne kaže več tolikega sovraštva do slovenske narodnosti, ne sme se to pripisati njeni dobrohotnosti, ampak njeni slabosti, ker vidi svoj propad naprej in ga hoče odvrniti z odjenljivostjo. Ko bi prišla pa druga vlada, da bi nemškutarjem do večine poma-

gala v mestnem zboru, videli bomo kmalo' kako nam bodo ojstre obraze kazali, kakor so jih že. Toraj le nikar preveč zaupljivosti!

Mi moramo na vsak način do večine priti v mestnem zboru, iz mnogih važnejših vzrokov, nego je mestno gospodarstvo, ki ga sicer tudi narodnjaki ne bodo slabše vodili. Celemu narodu je treba krepkega, zdravega središča, in to nam zamore Ljubljana še le potem postati, ako bo v narodnih rokah. Nadalje se mora odpraviti tudi silno ponemčevanje po ljubljanskih šolah, kjer slovenske otroke ravno tako mučijo, kakor na Koroškem, ker že v prvem letu začnejo z nemškim podukom. To trpinčenje otrok je že vsem presedati začelo, posebno je abotno pri dekletih, ki nemškega jezika v življenju več ne potrebujejo; saj je v Ljubljani na tisoče ljudi, ki prav lahko shajajo samo s slovenskim jezikom, ne da bi imeli vsled tega kako tvarinsko zgubo. Ako narodnjaki zmagajo pri volitvah, mora biti njih prva skrb, da ponemčevanje po deških šolah odpravijo in na prav pametno mero skrcijo; za dekleta pa naj naredé čisto slovensko dekliško šolo, v katero bodo premožnejši starši še iz dežele svoje hčere pošiljali. Tako bomo dobili izobraženo narodno ženstvo.

So tudi nekateri, ki jim niso po volji vsi kandidati, ki jih misli centralni odbor postaviti, zlasti povdarjajo, da se na obrtniški stan premalo ozira jemlje, ter da se preveč juristov uriva v vse zastope. Ne dá se tajiti, da v mestnem zborn pristuje beseda v prvi vrsti obrtnikom in hišnikom, ki so pravi in stalni meščanski življenj. V nekoliko meri so obrtniki že zastopani, če bodo prav postopali, se bo

vprihodnje še v večji meri zgodilo. Zato želimo in prosimo, naj bi se vsaj letos narodna sloga ne kalila, dokler bomo z združenimi močmi sovražnika premagali. Zmaga je naša, če le le hočemo. Zmaga je pa le v slogi in edinosti.

Neke opazke o nasvetih prof. Kvičale gledé slovenščine kot učnega jezika na naših srednjih šolah.

Vsak slovenski rodoljub se je gotovo razveselil čitavši nasvete prof. Kvičale gledé naših srednjih šol. Čas je pa tudi že, da se enkrat odpravi velika krivica, ki se je nam Slovincem v tem pogledu godila, kajti med vsemi narodi naše obširne države, do zdaj samo mi Slovenci nismo imeli nobene narodne srednje šole. Zdaj menda bo vendar tudi nam solnce pred naša vrata zasijalo, ter se nam naša vroča želja izpolnila, da dobimo namreč slovenske srednje šole. Dovolite mi tedaj g. vrednik, da v Vašem cenjenem listu o teh nasvetih neke opazke učinim, ktere bi morda naši poslanci vpotrebovati zsmogli. Če bodem pa tukaj morda malo preveč radikalen, moram opaziti, da brez odločnega zahtevanja ne bomo nikdar nič dosegli in da je morda ravno naša neodvažnost v mnogem pogledu kriva, da nismo še tam, kjer bi mogli biti. Moj princip je ta, da se mora vsaka polovičnost zavreči, tedaj tudi pri teh nasvetih. In sicer naj popred se moram izjaviti proti onej točki v teh nasvetih, v kateri se govori, da se ima na slovenski gimnaziji en predmet predavati v nemškem jeziku, ter se navaja na pr. zemljepis in zgodovina. Zakaj sami sebi jarem

Okrožnica Strossmayerjeva

o razmerah zapadne in vzhodne cerkve.

(Dalje.)

Po tem naji sedaj vsakdo sodi, ali nas katoliške vladike po pravici dolže: da pravoslavne svoje brate izganjamo iz raja. Omeniti mi je še nekaj vladiki karlovske. On nas, katoliške biskupe, prestvarja v nečiste duhove, on, ki še ne veruje ne v nečiste duhove ter njih delovanje na tem svetu. Po navadi svoji govori on o tem poetično in vznešeno, a vendar tudi tako jasno, da se v tem obziru o njegovi veri ali bolje neveri ne more nič dvomiti. On namreč piše: „a kaj pravim, nečisti duhovi? vsaj velé pametni ljudje, da so to le prazna domišljija, njih dela vražja izmišljija, babje prazne vere brez kake resnice. Takih nečistih duhovnov ni na svetu.“ — To pripoveduje vladika karlovski svojemu ljudstvu o binkoštnih; smeli bi ga pač po pravici vprašati: je li to zajemal iz svetega pisma in svete predaje? je li to pravi nauk pravoslavne cerkve? kako si čemo po tem nauku razložiti ono skušanje, kteremu se je podvrzel Jezus

sam v puščavi posebno zato: da nam vsem zapusti vzgled, proti čemu in proti komu in kako naj se čuvamo in branimo, dokler smo na tem svetu? Ako so nečisti duhovi sama prazna babja vera, kaj pač pomenja poslednja obsodba Jezusova hudobnih na levici: poberite se od mene v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in angeljem njegovim? Ali je gola pravljica to prazna vera, kar piše sveti Peter: „Bratje, budite in pazite, ker nasprotnik vaš hudič hodi okrog kakor rujoveč lev, da vas požre. Branite se s sčitom žive in trdne vere?“ Ali ni morda ta nauk zajet iz onega vira, kakor grdi navali na presv. Trojico in božanstvo Jezusovo, ktere je neka sirota pobral po tujih knjigah, ki so, žal, našle tudi odziv o našem saboru; in pri tej priliki se je, kakor trdé priče očevidci, tudi neki vladika jako čudno obnašal? V sveti naši veri je vse v tesni zvezi. Vsak članek naše svete vere ima podlago svojo v Bogu in Kristu, našem rešitelju, kdor se zaleti v euo resnico, s tem tudi drugim spodkopava temelj. Tako se da tudi tajiti izvorni greh in potreba odrešenja našega, ter vprašam vladiko: ali spada tudi to k raju, mira in življenju božjemu, da se podobni nauki

brez kazni in brez greha smejo javno predavati, širiti in ljudstvu kršanskemu podajati kot zdrava hrana. Bodi temu, kakor mu drago, stalno je: da vladika karlovski taji bitje in nevarno delovanje nečistih duhov, le kadar treba brate svoje v apostolskem poklicu žaliti-grditi in psovati, tedaj je naenkrat polno nečistih duhov, tedaj sem jaz podiralec zasejan po nečistem duhu. Ali si moremo pač še več razžaljenje misliti? Častni moj vladika! ali ste to razžaljenje izvedli iz mojega prepričanja in iz mojega življenja ali pa iz svojega prepričanja in lastnega življenja, to naj sodi Bog; vsakako pa znajte in dobro pomnite: da v narodu ne more biti večji bolesti in pošasti nego je omahljivost, kateri ni sveta ne vest ne prepričanje, ne čast ne poštenje, ne pravica in resnica božja. Kjer se vgnjezdi v narodu ta pošast, ondi je njegova smrt gotova. Mi vladike in duhovniki smo najprvi dolžni po svojem apostolskem poklicu; da se temu zlu opremo z vsemi silami ter vselej kličemo svojemu narodu: da ni večjega greha, večje nesreče in sramote, nego vest svojo zatajiti ter govoriti in delati proti lastnemu prepričanju. Quod non est ex fide, peccatum est, te

pakladamo? Trdi se, da se na tak način učenec bolj nemščine nauči. Tedaj naj bi bila naši gimnaziji še zdaj ista svrha kakor do zdaj, le vse za blaženo nemščino. A jaz trdim, da je to tudi čisto nepotrebno iz lastne skušnje. Predavam namreč že več časa na čisto slovenski gimnaziji, na kateri se uči nemščina kot obligaten predmet v prvem in drugem razredu po tri ure, v ostalih razredih pa po dve uri na teden in vendar učenci naučé se tega jezika tako dobro, da zamore vsaki svršivši slovensko gimnazijo z vseh strani na nemškem vseučilišču predavanja poslušati in izpiti v tem jeziku napraviti in prestati, kar je po praksi tolikih let dokazano. Na naših gimnazijah pa se bo ta svrha še bolj lahko dosegla, ker se uči nemščina skoz celo gimnazijo po tri ure na teden.

Izjaviti pa se moram še posebno proti temu, da bi se zemljopis in zgodovina v nemškem jeziku predavala. To pa iz dveh važnih razlogov: prvi razlog je pedagogičen. Sicer ni tu mesto, da bi se o tem vprašanju razpravljalo, nego moram v kratkem omeniti, da je zemljopis posebno pa zgodovina za naobraženo srca in uma tako važen predmet, da se na noben način ne bi smelo dopustiti predavanja v nemškem jeziku.

Drugi razlog pa so šolske knjige. Vedno se vpije na nas od protivne strani, da nimamo šolskih knjig, in vendar se je na tem polju do zdaj naj več storilo; naš neutrudljivi profesor Jesenko je pripravil za oba predmeta vse potrebne šolske knjige. In zdaj ko bi se imele rabiti, zdaj se predlaga, da se ta dva predmeta podučavata v nemškem jeziku. Mar li našim slovenskim poalancem ni znano, da je prof. Jesenko napisal „Zemljopis za I. razred ter obširni zemljopis za II. in III. razred in da ima za IV. razred statistiko gotovo v rokopisu in da je Matica Slovenska izdala krasno knjigo: „fizična geografija“, ki bi bi se mogla rabiti v višji gimnaziji; dalje, da je izdal isti profesor „Zgodovino za niže razrede I. Stari vek, II. Srednji vek, in III. Novi vek ter da ima tudi že za peti razred gotov rokopis „Zgodovino starega veka.“ Tedaj so vse knjige za zemljopis pripravljene, a za zgodovino manjka samo II. in III. del za višje gimnazije, kar bo pa o pravem času lahko dogotovljeno. Kteri

predmet je tako preskrbljen s knjigami kakor omenjena dva, pa vendar bi se imele nemške knjige rabiti mesto slovenskih! Vrh tega pa je profesor Jesenko knjige večidel sam zalagal in slovenski narod bi mu bil zares nevhvaležen, ko bi dopustil, da se zgodi, kar se namerava.

Toliko za zdaj. Pri prvi priliki spregovorim morda še katero o urejenju naših rednih šol, posebno pa učiteljišč.

Politični pregled.

V Ljubljani 27. marca

Avstrijske dežele.

Volitvena prememba je bila sprejeta 23. t. m. v večerni seji s 162 proti 124 glasovom. Z desnico je glasovalo tudi 10 levičarjev, več se jih je glasovanju odtegnilo. Razen sprejetja te premembe je najvažnejša stvar govor grofa Coroninija zoper levico. Najprej pove, da bode glasoval za postavbo, dasiravno je zoper nekatere določbe, in to tembolj, ko hoče spregovoriti v imenu svojih somišljencev; poglavitno pa je za postavbo zaradi tega, ker daje volilno pravico petakarjem; on nemore videti posebne nevarnosti v tem, ako se daje ljudem, ki plačujejo davka od 5 do 10. gid., volilna pravica, on zaupa tukaj rodoljubju avstrijskemu, ki se bode gotovo povzdignilo, ako se daje volilna pravica tudi tem, ki manj davka plačujejo. To misel on zastopa kljubu stranki, kateri sicer pripada. Razen Coroninija so glasovali za postavbo poslanci Kronawetter, Löblich, Steudl, Zschok.

Protizidovski zbor petakarjev se je bil sošel 21. t. m. v Dreherjevih prostorih na Dunaji. Bilo je zraven tudi nekaj državnih poslancev: vitez Schönenerer, Löblich, dr. Kronawetter. Proti 11. uri zvečer je državni zastopnik zbor razpustil.

Od začetka so pač govorili o volilni spremembi. Iz govorov je bilo očitno, da zborovalcem to ne zadostuje, ampak da zahtevajo splošne volitve. Govoril je tudi Schönenerer, kakor je že navajen. Po njegovem nima nobeden prav, ne večina državnega zbora (po 5 gid.), ne manjšina (po 2 gid.) še manj, se vé da, vlada; le Bismark mu nekoliko zadostuje s svojim socijalističnim početjem. Obrnilo se je pa zdaj drugače. Že Schönenerer je

marsiktero ojestro in bodečo proti judom izrekel. Še hujše pa so govorili njegovi nasledniki. Pisatelj Holabek je obžaloval optenje judov, popisoval strahovanje vseh časnikov, po židovskem časništvu. Sklenil je: „Reši nas, o Gospod, vseh judov, zdaj in na vse večne čase. Amen.“ Burno ploskanje mu je bilo plačilo. Nekaj judov se je glasilo, pa bili so primorani molčati. Med govorom Rastl-na je zopet nekaj judov poskušalo nepokoj delati, pa z občnim odobrovanjem, so jim vrata pokazali. Zarad čedalje večega nepokoja je bilo zborovanje razpuščeno; zborovalci so se mirno razšli. Če se to že na Dunaji godi, bi smeli judje pač malo poenjati s svojim cholim zadržanjem, če ne, bo prišel po sapi vihar, ki bi jih znal posvetu razpihati ter jim njih zidave podreti.

Šolski odsek v državnem zboru v Buda-Pesti je 22. t. m. zavrgl osnovo o srednjih šolah s 7 proti 5 glasom. Namera te osnove je pomadžarjenje in je obrnjena tudi proti katoliškim srednjim šolam. Javaljne pride sedaj pred zbor, ker pravijo, da se vlada v tej stvari ne briga.

V Zagrebu. Kakor prej dr. Vrbančić, tako je sedaj — čez sedem mesecev — rehabilitiran ali v svoje pravice postavljen bil tudi dr. K. Vojnović, mož učen in katoliškega značaja, profesor na vseučilišču, zaradi glasovanja v deželnem zboru. Mož ta v hudi skušnji ni omahoval. Slava mu! Dejanje to pa priča, da tudi na Hrvaškem poštena pravičnost naposled vzmaga.

Z bojišča. Na jugovzhodu od Korita pri Svorčani se je 20. t. m. popoldne bojevala 3. kompanija 20. lovskega bataljona, vodja je bil nadporočnik Kasperl, zoper 60 vstašev. Zvabili so jih lovci, ko so se nalašč umikali proti Bunigradu, vasedo in potem so jih napadli; vstašev je bilo 15 mrtvih in ranjenih.

21. napadlo je 130 vstašev 11. kompanijo 22. pešpolka, ko se je vračala iz zasledovanja, pri Krotačem dolu. Na pomoč ji je prihitela kompanija istega polka iz Konjiske, in vstaše so potem zavrnil.

Iz bojišča. Vradne poročila priobčujejo, da so bili v preteklem tednu razne praske z vstaši in da v Hercegovini nagajajo še številne čete ustajnikov. Tudi je gotovo, da so prebivalci mnogih krajev v zastopnosti in zvezi

besede vélikega apostola bodo naj nam vedno pred očmi: kar ni po veri, to je, po vesti in prepričanji, je greh proti Bogu in sv. Duhu, ki govori in deluje po vesti in prepričanji našem, greh je, o katerem pravi sv. pismo: da se ne odpusti ne na tem ne na onem svetu. Mi vladike in duhovniki moramo najprvi v skromnem in javnem življenji čuvati in braniti čistost in izvrstnost zakonov evangeljskih; mir za vse narode posebno pa še one, ki jih je Bog povzdignil, prositi, da vedno gojé pravico in resnico, da se nikdar ne zadirajo proti vesti in prepričanju, ker kdor to dela, ta ponižuje v človeku podobo božjo, posvečeno s sveto krvjo Jezusovo, ruši temelj svobodi in napredku poštenju in kreposti, veri in vernosti. Naše je učiti in opominjati ljudi, da je vse, kar se po tem potu doseže, navidezno in nestalno, in da tedaj vodi v pogin in propad, ko se zdi, da slavi svojo zmago. Zato porok nam je Bog in veta previdnost njegova, ki se jasno kaže povsod na svetu. To je dolžnost, vladiki in duhovniku najprva, katero naj izvršuje ne le v besedi in govoru, marveč tudi z življenjem in vzgledom; ni blagor vladiki in duhovniku, ki točno izpolnjuje to svojo dolžnost, njemu po-

loži ves narod na grob lavorjev venec, dasi so ga morebiti v življenji ometavali z blatom in kamenjem; toda nobena hvala in slava tega sveta ne more odkupiti od narodnega prokletstva vladiko in duhovnika, ki se zaradi časti in lasti odreka zakonu Jezusovemu: „Govor vaš bodi: da, da; ne, ne!“ Moj vladika! to govorim jaz naprvo sebi, a potem tudi Vam.

Da pa ta unija, katero imenujete vi peklenško delo in zaradi ktere zovete mene nečistega duha, v kterega ne verujete, ni sama na sebi zlo, priča Vam deset prvih stoletij cerkve božje, ko je živel vzhod z zapadom v edinosti in slogi. Tisočletna ta unija bila je vzhodni cerkvi obilni vir neumrle slave in častnega življenja. V tej dobi bili so na vzhodu vsi oni slavni zbori cerkveni, kterim se še danas svet klanja, a o kterih ni po razdoru ne duha ne sluha več na vzhodu. V tej dobi so za apostolskimi očeti Polkarpom, Ignacijem, Irenejem živeli tudi Cirilij, Jurji, Atanaziji, Baziliji, Zlatousti in drugi vsi vladike neizmerne učenosti, zgovornosti, svetosti in požrtvovalnosti, kterim enakega zastoj iščem v povestnici vzhodne cerkve, odkar se je ločila od zapadne.

Priznajo sicer vladike, da vsemu temu ni povoda v mojih besedah in spisih, kterim se ne more odrekati pristojnost in umerjenost; a zato se tembolj protivijo nameri moji, zlobni in nevarni; ne pomislijo pa: da more naše nsmere in tajna srca naše edini Bog presoditi in dovoljno oceniti ter da grešni ljudje čestokrat prav s tem, kar drugim očitajo, izdajo sebe, zajemajoč krivičenje in suničenje svoje edino iz duše in lastnega srca svojega. Navada je pri nas katoliških, da se po samostanih in semeniščih, kakor tudi pri posamnih duhovnikih pred obedom bere poglavje eno ali drugo iz sv. pisma ali iz Tomaža Kempčana. Ko bi bilo po mojem, jaz bi vvel to lepo navado povsod v obeh naših cerkvah ter določil: da se večkrat posebno 13. poglavje prvega pisma sv. Pavla do Korinčanov v njih javno bere. V tem krasnem poglavji uči apostelj, da nismo nič, ako nimamo ljubezni, naj tudi govorimo jezike ljudi in angelov; nič nismo, naj tudi prerokujemo in znamo vse skrivnosti božje in človeške; nič nismo, naj imamo tudi vero, da gore prenašamo in če bi tudi razdelili vse svoje imetje ubogim; in slednjič nič nismo, če bi pretrpeli tudi mučeništvo. Ljubezen pa, kakor

z vstaši. 16. t. m. je došla v Kotor barka polna orožja, katero je bilo v gornjem in spodnjem Morinji vstajnikom vpljenjeno; med drugim sta bila tudi dva žaklja s srebrom okopanega orožja in ena top. — Vstaški poveljnik Kokolj je bil, v Grahovo pridši, na povelje črnogorske vlade vjet in v ječo v Cetinje odpeljan.

Iz **Zadra** se naznanja, da so bili vstaši vas Orlje pri Stolcu napadli in 200 glav živine odpeljali. Nek pošten Orljanec je precej tekel k pol ure oddaljeni žandarmerijski postaji to naznanit in pomoč prosit. Poveljnik postaje, mohamedanec, se obotavlja; 20 katoliških pandurov, ki so bili na postaji, pa ga je prisililo, da je odrinil s svojimi žandarji na pomoč; toda poveljnik je svoj oddelek tako vodil, da so vstaši srečno zbežali. Drugi dan je bil pred sodnijo poklican in v ječo vržen.

Vnanje države.

Iz **Berolina**. Nemški cesar Viljem je pri sprejemi konservativnega središčnega odseka zopet mnogo govoril o previdnosti Božji, ki je njega odločila za imenitna dela; časi so resnobni, dejal je mogočni vladar, kdo je še varen svojega življenja, ako sta ruski car in predsednik severnih ameriških držav svoje življenje zgubila po zavratnih napadnikih; njemu se je videlo potrebno omeniti, kaj pomeni krona na Pruskem; dežela je to z veseljem sprejela. — Najimennitnejše pa je verna pravost

Ako tak vladar govori o veri, o previdnosti Božji, je to nekaka ironija glede na toliko občin, katerim je duhovne vzeli, gledé na preganjanje redovnikov in duhovnov; nam se to ravno tako dozdeva, kakor ta čas, ko vidimo da "za reveže in siromake" godejo in plešejo.

Nekaterim duhovnom je dovoljeno vrniti se iz pregnanstva v Sibiriji v katero koli gubernijo na Ruskem le samo na Poljsko ne. — Tako zapušta preč. škof Borovski Perm; dekan Piotrovič, ki je z apostolsko gorečnostjo stopil zoper odpadnika Zylinskega povrača se iz Povienc, kraja v Oliniecki guberniji v Moskvo — in tako več drugih. Iz Jaroslava, kjer živi nadškof Felinsky v pregnanstvu, poroča se, da častljivi višji pastir prenaša svoje trdo pregnanstvo kak ti krščanski mučenik. Zma tam ni bila tako mrzla, pa

jo prekrasno opisuje apostol, je potrpljiva in dobrotljiva; ljubezen ne pozna zavisti, neprevidnosti in oholosti, ljubezen se ne ljuti in nikdar ne misli slabo; ljubezen se ne veseli krivice, pač pa se veseli pravice in resnice; ljubezen vse prenaša, vse veruje, vse upa; ljubezen ostane tudi tedaj, ko se spremenita vera v gledanje in upanje v uživanje, to je na veke.

Sicer pa jaz ta neljubeznjivi in nebratski način postopanja proti meni vladikama drage volje odpustim; vsaj človek toliko in tolikokrat sliši tudi nezasluzeno hvalo; zakaj ne bi slišal včasih tudi nezasluzenih napadov; vsaj ga prav to opominja na slabosti njegove in ga spodbuja k ponižnosti. Kar mene v celi tej stvari posebno žalosti, je to: da ta nezaupnost in odljudnost proti meni in bratom mojim sledi očividno iz nezaupnosti in odurnosti proti cerkvi naši; to pa se mi zdi tolika nezgoda, da bi po njej, ako bi po nesreči še trajala, med najbližjima cerkvama tudi še takrat moralo zijati strahovito brezno, kader bi se že ves drugi svet združil v enemu hlevu pod enim pastirjem; to se pravi, da bi mi Slovani sadu svetega odrešenja našega, to je edinosti in pra-

vendar vertna in vlažna, tako, da mnogo bolezen gospodari v kraji.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 25. marca. (Iz državnega zbora.) Zbornica poslancev je v petek dovršila postavo o premembi volilnega reda. Levičarji so proti koncu večidel molčali, in pri drugem in tretjem članu postavu ni bilo nobenega ugovora. Prišla je na glasovanje pa tudi resolucija, ki jo je nasvetoval poslanec Steudel in ki vladi priporoča naj še v tej sesiji državnemu zboru predloži postavo, po kateri ima število poslancev za dunajsko mesto pomnožiti in predkrajce združiti z volilno skupino mestno. Dr. Rieger je pri tej priliki v imenu desnice naznanil, da bo tudi ona glasovala za ta predlog, da pa od vlade pričakuje, da bo v dotičnem postavnem predlogu odpravila napačnosti volilnega reda, ki se nahajajo tudi drugod. Levičarji so pri tej izjavi godrnjali in ropotali, kar vnovič priča, da jim pri premembi volilnega reda ne gre za pravico in ravnopravnost, ampak za strankarske namene. Pri tretjem članu, ki določuje čas, kdaj naj nova postava zadobi veljavo, pripjel je besedo česki poslanec Vašaty, ki je pa govoril sploh o postavi in o ugovorih nasprotnikov. Predsednik ga je opominjal, naj ostane pri stvari, in ker dvakratni opominj ni nič pomagal, odtegnil mu je besedo. Pri zadnjem členu oglašil se je grof Coronini. Vse je postalo tiho in se gnetlo okoli govornika radovedno, kaj bode povedal. Coronini pa se je le opravičeval, zakaj je po splošni obravnavi glasoval zoper postavu, pozneje pa enekrat zoper, enekrat za njo, in zakaj bode tudi v tretjem glasovanju glasoval za postavu. Premembe glede velikega posestva na Českem mu niso pri volji, zato je bil zoper nasvete odsekov, na drugi strani se mu pa zdi velik napredek, da se volilna pravica podeli njim, ki plačujejo po 5 gid. davka, zato pa bode glasoval za to postavu. Razlogi njegovih so bili jako plitvi, govor sicer gladek, pa medel, in pokazalo se je, da grof Coronini omahuje na obe strani in še zdaj ne vé, kaj naj stori. V petek zvečer bila je prav kratka seja, v kateri se je volilna prememba potrdila tudi v

vega življenja, tudi še takrat ne bili deležni, ko bi se vsi drugi izmirili in združili v eni bratski družini. Nađejam se, da se to ne zgodi, ker kar veli pismo o drugih narodih, veli tudi o nas: Sanabiles fecit Deus nationes orbis terrarum, nec est in illis medicamentum exterminii. Sap. I. 14. — Vse narode je Bog učinil ozdravne in ni v njih strupa, ki bi jih uničil; vendar pa svetujem svojemu narodu, da posebno danes, bolj nego kedaj resno premišluje besede božje v Eccl. XV. 14.: Deus ab inito constituit hominem (nationes) et reliquit illum (illas) in manu concilii sui. Adjecit mandata et praecepta sua; ante hominem (nationes) vita et mors, bonum et malum, quod placuerit ei, dabitur illi — Bog je človeka vstvaril svobodnega ter mu dal zakone in povelje svoja. Pred človekom je življenje in smrt, dobro in hudo; kar si izbere, to se mu bode dalo. Bog podpira narode ter jim pomaga, toda le pod enim pogojem: da se z vsemi silami svoje svobodne volje potezajo za resnico in pravico božjo ter se ne dajo odvrniti od nje, ktereга jim je odločila previdnost božja. (Dalje prih.)

tretjem branji. Poslanec Sturm je tudi pri tej priliki trdil, da ta postava spreminja postavu in da je potrebnih za njo dveh tretjin glasov, pa predsednik je odgovoril, da on ni tega mnenja, da bode pa naznanil število glasov za in zoper postavu. Pri glasovanju je bilo 162 glasov za postavu in 124 zoper njo. Tako je bila reč dognana in ena najnovažnejših postav sklenjena.

Včeraj ni bilo javne seje, pač pa so zborovali odseki za vrvanje kongruie, colni, obrtnijski in pristojbinski odsek. Obravnave gledé duhovenske kongruie jako počasi napredujejo in čedalje bolj se kaže, kako težko je eno postavu skleniti za tolikanj različne dežele in škofije. Vendar pa ima odsek resno voljo to postavu še v tej sesiji dovršiti in dognati.

V colnem odseku so včeraj strokovnjaki razodeli svoje mnenje o colnini na volnate izdelke. Rekli so, da se bo izdelovanje posebno finega volnenega blaga čisto zatrl, ako se ta colnica ne spremeni. Minister Pino je odgovoril, da Ogerska v tem oziru neče nič odjenjati. Chlumecky je na to rekel, da pa Avstrija to hoče, ter je naznanil v imenu svojih tovarišev, da se ne bodo več vdeležili obravnav colnega odseka. Colnina na volno bila je potem sprejeta z resolucijo nasvetovano od dr. Riegerja, naj se vlada z ogersko vlado porazumi, da se ta colnina nastavi na 200 gid.

Obrtnijski odsek je imel včeraj dve seji, eno opoludne od 11. do 3 ure, eno zvečer od 7. do 1/2 10. ure. Obravnaval je vprašanje, kdo naj obrtnikom povrne škodo, ako bi morali zaradi javne varnosti ali splošnje škodljivosti odpraviti svoje delavnice ali tovarne. Vlada ni hotela obljubiti, da bi se ta odškodnina plačala iz državne blagsajnice, občine bi jo včasih težko zmagovale, deželam se ne morejo v državnem zboru nakladati bremena, in tako se po silno dolgih razpravah, ki so trajale 4 ali pet sej niso mogli porazumeti. Konečno bil je sprejet nasvet, naj pododsek 3 udov v porazumljenju z vlado to reč vzame v roke in skuša tako vrediti, da bode vsem po volji. V ponedeljek pa mora o nji že poročati odseku.

Zadnja javna seja bo ali v torek ali sredo, v četrtek bodo naši poslanci večidel že vsi doma!

Iz Gradca, 24. sušca. V Gradcu se je osnovalo bralno društvo „Slovenska čitalnica“, ki sprejema med svoje članove v Gradcu ali tudi zunaj Gradca bivajoče Slovane. Društven namen je strinjati, združevati v Gradcu bivajoče Slovane. Ta namen je skoraj taki, kakor ga je imela „Slovenska beseda“, ki je pred nekaj leti prenehala. Tu je Slovanov natisuče, se vé zavedenih le malo, ali vendar toliko (pri zadnjem ljudskem štenju se jih je samo z slovenskim občevalnim jezikom nad pet sto vpisalo), da bi bila sramota, ako bi društvo s tem namenom, kakor ga ima „Slovenska čitalnica“ ne napredovalo. Do sedaj ima 43 članov. Upamo jih še več in podpornikov iz Slovenije. Podpirajmo to društvo v tujem mestu, saj Slovenci pogosto zahajajo v Gradec, vsaj bodo imeli kam zateči se in vedeli, kje jim je poiskati rojakov. Društveni prostori so v Pfarrgasse št. 1.

Od Sotle, 24. marca. (Liberalna naslednost.) Ob času liberalne dobe so liberalci postavili kovali na vrat na nos — cela truma je poplavila vboge državljane — za dragi denar. Med mnogimi nepotrebniimi, tudi krivičnimi — postavami se je naletela tudi kaka dobra in koristna; v to vrsto štejem postavu zoper klateže in potepuhe, in postavu zoper

nadležno beračenje. — Zdi se, da zdaj žandarji nimajo drugega posla, kakor berače in potepube loviti in v njihovo domovino goniti. Pa liberalci so zviti in modri ljudje. Po postavi beračenje prepovedujejo, djansko in praktično ga pa sami gojijo — ja oni sami beračijo v imenu drugih in za druge, samo da dosežejo svoj cilj in konec. Da bi dobre ljudi ložej k usmiljenju naklonili, beračijo za vboge šolarje. — Vsaki pameten človek bi rekel, da je tako djanje delo krščanske ljubezni in krščanskega usmiljenja. Toda, čast, bralec, ne sodi prenašlo. Liberalci so zviti in napeljava vodo na svoj mlin — v izvolitvi pripomočkov ni izbirljiv.

Nobena liberalna postava ni za kmeta tako nepraktična, njemu tako zoprna, in draga, kakor šolska postava. Kmet plača 10 do 15 odstotkov od zemljiškega davka samo za šolo. To pa še ni vse — on mora tudi otroka od 6. do 14. leta liberalcem prepustiti. Šolska postava je skovana po liberalnem kopitu, t. j. za mesta, ko zamorejo šolarji k jedi domu k svojim staršem ali rednikom na obed — in po poludne zopet v šolo. Na kmetih to ni lahka reč; otroka morajo celi dan brez jedi, ali pri škorji kruha pustiti, — domu jést pa nemore priti, ker bi moral šolo po poludne izpustiti; — ako se to zgodi, zapadejo stariši ostri kazni. — Da bi se liberalci ljudem prikupili, beračijo za vboge otroke po mestih in trgih mile darove, da bi jih v šolo privabili. Govorijo namreč tako: „vidite, mi liberalci, mi smo vaši prijatelji; mi smo vam pripravili šole, da se vaši otroci morajo celi dan učiti, in potem še dobijo — jesti! Po liberalni postavi je beračenje prepovedano, šolarje pa učijo beračiti. Pregovor pravi, kar se Janezek nauči, Janez zna.

Izmed mnogih zgledov liberalnega usmiljenja navedem le enega. Neki šolski kr. svet Kozjanskega okraja je materi, vdovi, nasložil 2 gl. kazni, ki ne more zavoljo vboštva otroka redno v šolo pošiljati. Plačaj, ali pa v kajho! to je liberalno usmiljenje! Vdova dela in skrbi, da plača 2 gld., kajti zaprta biti — zavoljo otroka — je le huda. In ta vdova pride dan po vplačani kazni k trgovcu in si kupi 2 litra — korusa, da si napravi moke za mastni obed v premišljevanju čez liberalno usmiljenje. To je faktum!

Telegram „Slovenu.“

Z Dunaja 27. marca.

Državni zbor je sprejel postavo o poštnih hranilnicah. jutri je zadnja seja. Sredo zjutraj odrinejo naši poslanci domu.

Domače novice.

V Ljubljani, 28. marca.

(Vabilo) k LIV. odborovi skupščini „Matice Slovenske“ v soboto 1. aprila t. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Bregu. — Dnevni red: 1. Branje zapisnikov o LII. in LIII. odborovi seji. 2. Naznanila prvosedstva. 3. Tajnikovo poročilo o dobi od poslednje seje. 4. Poročilo književnega odseka. 5. Nasvet g. odbornika Šukljeja o izdajanji učnih knjig za srednje šole. 6. Poročilo gospodarskega odseka: a) o društvenem létnem računu za 1881. in preračunu za 1882. leto; b) o knjigarskih cenah društvenih knjig; c) o tiskarskih ponudbah. 7. Odsekovo poročilo: a) o premembi društvenih pravil in b) o dopisu društva „Narodni dom“. 8. O družih predlogih za letošnji redni veliki zbor. 9. Posamezni nasveti. Z ozirom na veliko važnost in obilico tvarine naj gospodje odbor-

niki blagovolijo sniti se točno in v polnem številu. Pismene nasvete je poslati o pravem času.

V Ljubljani 23. marca 1882.

Peter Grasselli,

prvosednikov namestnik

(Velikonočna spoved in sv. obhajilo.) Pretekli dni so opravljali po raznih cerkvah učenci nižih in srednjih šol svojo velikonočno dolžnost. Vedli so se dokaj pošteno, nekteri prav spodbudno. V delo se je pa vendar, da so nekako ovce brez pastirja ali brez pastirjev. Njihovih učiteljev ni bilo. Mnogo spodbudniše je bilo nekdaž o duhovnih vajah, kedar so učenci z učitelji vred pristopali k mizi Gospodov. Videlo se je takrat, kako je nekterim starejim gospodom učiteljem mala duhovna sila celó dobro dela; bili so opravljeni po krščanskokatoliški dolžnosti veliko mirnejši in zadovoljnejši. In dobri vzgled — ne sme se pogrešati pri mehki mladini. Bog obrni v tej važni reči skoro tudi na bolje!

(Vreme.) Star pregovor pravi, da zima in gospóška nikoli ne šenkata. Ker nam je zima letos do konca tako mila ostala, hotela je vendar še enmalo znositi se, prej da se poslovi; in tako smo dobili véčeraž prvi letošnji sneg. Da bi le mráz ne nastopil za njim!

(Pazite, da ne pridete v enako škodo.) Zadnji petek so vzeli nekemu ribiču iz Litije vse ribe, ki jih ni imel pravice prodajati, ter jih po dražbi prodali za 19 gld. Pa ribič tega denarja ni dobil.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v lavantinski škofiji: Vis. č. g. Vinko Bizjak, župnik pri sv. Jederti poleg Laškega, je dobil župnijo v Laporjih; č. g. Uličnik Jožef, postal je farni oskrbnik v Št. Jederti. — V Mariboru je umrl tamošnji uradnik škofijske pisarne, g. Ignacij Katschthaler.

— † V Gradcu je umrl nekdaž mnogo imenovani vitez Blagotinšek, pl. Kaiserfeld.

— V bogi papir. O priliki, ki so liberalci preslavljali dr. Herbst o njegovem 60. rojstnemu dnevu, je on izustil veliko pomenljive besede znanega cerkvenega učenika: „In necessariis unitas, in dubiis libertas in omnibus charitas“ (v potrebnih rečeh naj vlada med nami edinstvo, v dvomljivih, — nedoločeni-

— prostost, v vsih pa ljubezen) Zdaj pa pomislite, da Herbst izmed vsih zagrizencev naj véči zagrizenec, pravi paša turški, pa „edinstvo“ — „prostost“ — „ljubezen“ ali dobrovoljno vjudnost!? Vbogi papir in jezik! Nekter m je le zato, da svoje misli z njim zakrivajo.

— Nedavno poslani dar za bratovščino „Vednega češčenja“ presv. R. Tel. nas opomni, da bi znalo biti marsikomu ljubo čitati, kako je s tem po svetu. Na te nekaj črtic.

Ljubljanska škofija šteje 33.200 udov ter ima letnih dohodkov nekako 4700 gld. Vstanovila se je l. 1859 meseca sušca ter obhaja zdaj 22. obletnico. Če se ne motim, je leto stareja samo Dunajska v našem cesarstvu. — Istega leta, kakor naša je bila vstanovljena Peštanska na Ogerskem, ki šteje 12.000 u. in ima dohodkov 5000 gld. — V Pragi je bila vstanovljena l. 1865 in šteje 14.000 udov z 5700 gld. dohodkov; v tem številu je pa tudi nekaj udov in dohodkov iz sosednih škofij. — V Inomostu je bila vstanovljena l. 1867, ima 2500 udov in 470 gld. dohodkov. V Št. Hipolitu obstoji od l. 1872 ter šteje 9500 udov z 5000 gld. letnih dohodkov. — V Celovcu je bila vstanovljena l. 1878 ter šteje 2800 udov z 1800 gld. dohodkov. — Naj mlajša sestrica je v Mariboru vstanovljena l. 1881, ki pa že šteje 3300 udov in je prejela 950 gld. darov.

V našem cesarstvu je pa še po véč drugih škofijah vstanovljena bratovščina „Vednega češčenja“ z enako dobrim vspehom, ki pa ne moremo vsih naštevati. Toliko pa bodi opomnjeno v spodbudo in tolažbo dosedanjim in prihodajim udom te blage bratovščine v dokaz, da Bog ima še vedno in povsod svoje častivce in cerkve svoje dobrotnike.

— Vročnica za izseljevanje v Amerika je čedalje véča. Meseca januarja in februarja letós je samo skozi Hamburg šlo v Ameriko 12.655 oseb. (Lansko leto jih je 5812 in predianskem le 3757 oseb). Tistih, ki so šli skozi Bremen na barke, jih znabiti ni bilo veliko manj; prištejmo še tiste, ki so se izselili in šli skozi Belgijo in Holandijo, bo skupno število izseljencev znašalo znabiti blizo 35.000 do 40.000 v dveh mesecih. — Res ogromno število, pa grozovito znamenje blagostanja liberalnih časov!

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gld.

Elegantno delo, ne zarujavi, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša tvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz najboljšega britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

- 6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, fina in težka roba,
- 6 žlic iz britanskega srebra,
- 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih posodic,
- 6 tac, lepo izdelane,
- 1 posoda za poper ali sladkor,
- 1 presejalnik za čaj,
- 6 tačice za nože in vilice

54 kosov.

Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra

C. Langer,

Wien, II. grosse Schiffgasse 28.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Važno za vsako hišo!

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.